

نگ نو لوزی

از آنجایی که در این قسمت از نوجوانه سراغ موضوع تکنولوژی رفته‌ایم، باز از من دعوت به عمل شده تا به سوالات چند نفر از شما در باب همین موضوع پاسخ دهم. باشد که زکات علم را پرداخته باشیم و دانشم چراغی باشد در مسیر شما آینده‌سازان.

طاها، ۱۹ ساله از آبادان پرسیده: مدتی است فکرم مشغول این سؤال است که مادر خدمت تکنولوژی هستیم یا تکنولوژی در خدمت ما؟ تحلیل شما چیست؟

سؤال، سؤال خوبی است و نشان دهنده هوش بالای پرسشگر. این سؤال را از چند جهت می‌توان بررسی کرد، به همین خاطر است که جواب این سؤال در یکی، دو بند جای نمی‌گیرد. اگر خدا بخواهد و عمری باقی باشد، یک شماره جداگانه برای پاسخ مفصل این سؤال در نظر می‌گیریم و آن را بررسی همه جانبه می‌کنیم. اما حالا به صورت مختصر خدمت شما عرض کنم که از قدیم گفته اند سیری را که در دنی می‌کنند، دستمال نمی‌بندند. شاید پرسید این ضرب المثل چه ربطی به سؤال آقای طاها داشت اما این پرسش از نادانی شماست. هرچند چون وظیفه من آگاه سازی است الان شرح وضاحت می‌دهم. در این ضرب المثل، منظور از سر، ما آدم‌ها و نسل بشر بوده و دستمال، استعاره از تکنولوژی است. یعنی این که اگر آدم‌ها به تکنولوژی نیاز نداشت، نمی‌رفت‌های آن را به دست بیاورد. پس قطعاً این ما هستیم که تکنولوژی را به خدمت گرفته‌ایم و فقط هم به اندازه رفع نیازمان از آن استفاده می‌کنیم و برای پیشبرد اهداف والای مان است. حالا ممکن است بعضی‌ها بخواهند مته لای خشخاش بگذارند و به استفاد بی‌رویه از تلویزیون و فرانسیمت اشاره یا ولع خریدن ماشین‌های گرانبه‌ایم اشاره کنند و بگویند که قضیه برعکس است و ما در خدمت تکنولوژی هستیم که چون برای توضیح بیشتر وقت نداریم، در شماره‌های بعدی به آن می‌پردازیم.

فاطمه، ۱۳ ساله این سؤال را برای ما ایمیل کرده است: تکنولوژی چیست؟

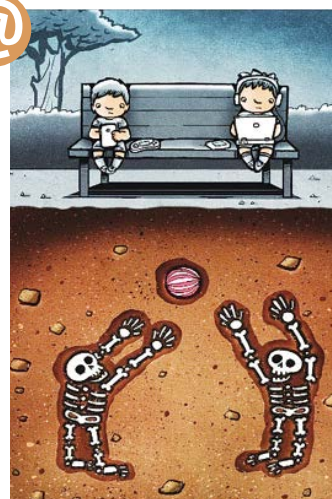
برای پاسخ به این سؤال باید سراغ ریشه یابی این واژه‌ها برویم. یعنی تلاش کنیم بفهمیم پیشینه ساخته شدن این کلمه چیست و از چه اجزایی درست شده است. این کار خودش یک علم مهم است و تخصصی که من باشم، می‌طلبم. عرضم به حضورتان از منظر علم واژه‌شناسی، «تکنولوژی» متشکل از سه واژه تک، نو و لوزی است. وقتی بشر دست به اختراع یک لوزی می‌زند که هم تک است و هم نو، می‌گوییم تکنولوژی را پیشرفت داده. اما این دو شرط خیلی حیاتی است که جزئیاتش را خدمت‌تان عرض می‌کنم. منظور از تک بودن این است که تکنولوژی شما نباید تکراری باشد. یعنی اگر شما یک دوربین عکاسی بسازید و خوشحال و خندان مثل اسب بخندید و بگویید تکنولوژی را ارتقا داده‌ام، می‌زنم توی سرتان و می‌گویم که هاه! دو بار! دوربین عکاسی که توی کوچه خیابان ریخته! یا این که اگر یک منجنیق درست کنید و باز هم دوان دوان بیاید و ذوق کنید که این یکی تک است، خدمتتان عرض می‌شوم که کور خوانده‌اید. تکنولوژی‌تان تک است اما نویست. کلی سال پیش بشر منجنیق را اختراع کرده. خیلی خسته نباشید! شاید برایتان سؤال باشد که واژه لوزی به چه معناست؟ لوزی در واقع برگرفته از همان لوز است که به تخته‌هایی می‌گویند که با آنها روی برف سر می‌خورند و چون از نظر تاریخی اولین بار واژه تکنولوژی را برای اختراع آن تخته‌ها از خودشان درآوردند، به این نام مشهور شد. به مرور زمان، دو شرط تک و نو بودن به آن اضافه شد و به این ترتیب واژه تکنولوژی ساخته شد.

بی‌تا، دانش‌آموز پایه دهم، از خمینی شهر پیامک زده: چه جور است که بعضی کشورها تکنولوژی‌شان پیشرفته است و بعضی دیگر نه؟!؟

بی‌تا جان سؤال مزخرفی پرسیده است که چون چاره‌ای ندارم، مجبورم به آن پاسخ دهم. بی‌تا جان! اولاً وقتی کشورها از قطار تکنولوژی جا می‌مانند و نمی‌توانند روی ریل حرکت کنند که جوان‌های مملکت‌شان مثل جنابعالی همش سرشان توی گوشی است. خود شما می‌توانستید با نامه نگاری این سؤال را به دست من برسانید ولی هی پیامک، هی گوشی! شرط می‌بندم شما از آن دسته مخاطبانی هستید که نوجوانه را از سایت می‌خوانید و ترجیح می‌دهید چشمان‌تان را پشت صفحه لپ‌تاپ کور کنید تا این که دو قدم راه بروید و از دکه سر نبش خانه‌تان نسخه چاپی را بخرید! تکنولوژی با کار و تلاش جوانان پیشرفت می‌کند نه با یک جا نشستن و غرغر کردن! من بهانه‌های امثال شما را حفظم. حتماً می‌خواهید بگویید برای پیشرفت دادن تکنولوژی باید از آن استفاده کرد و آن را بهتر شناخت ولی همین حرف‌های نسل شماست که باعث شده یک دستگاه تایپ خودکار هم تا حالا ساخته نشود که من سر هر شماره این قدر برای نوشتن چهار پاراگراف توی زحمت نیفتم. از طرفی بدبختی این جامعه این است که همه آدم‌ها مثل بی‌تاهانم عاقل نیستند که سؤال‌هایشان را پیش متخصص ببرند. خیلی از مردم جای این که برای جواب سؤال‌شان به محضر عقل کل بیایند، سراغ آدم‌هایی می‌روند که هیچ چیزی سرشان نمی‌شود. آدم‌هایی که فقط ادعای تو خالی دارند و در مورد همه چیز نظر می‌دهند. دور از جان ما!

امیرعلی از شاهرود نوشته: این که ما در عصر تکنولوژی هستیم و از خیلی لذت‌ها محرومیم بدشانسی ما نیست؟

امیرعلی جان این که شما فکر می‌کنید ما در عصر تکنولوژی هستیم هم جالب توجه است. مصداق نفی همین گزاره را در سؤال‌های قبل خدمت یکی از دوستان عرض کردم. وقتی هنوز یک دستگاه تایپ اختراع نشده که هر چه در مغز من است را تایپ کند، چه جور می‌توان گفت ما در عصر تکنولوژی به سر می‌بریم؟ وقتی هنوز یک بیلبلیکی نساخته‌اند که نصب کنیم و متنم را برایم ویراستاری کند یا اصلاً من بخواهم و او به سؤال‌های شما جواب بدهد. ما نهایتاً سر ظهر تکنولوژی هستیم. اینها ادعاهای باطلی است که ملت ندیدیدید درآورده‌اند. از اینها گذشته حتی اگر ما بخواهیم این مقدمه را از شما بپذیریم و قبول کنیم در عصر تکنولوژی هستیم، سوالی که پرسیدید خیلی فول است. شما دلتان می‌خواهد به عصری برگردید که برای ارتباط با مادران در دوران دانشجویی، با اسب نامه‌رسان، چهار خط سلام و احوالپرسی بفرستید؟! یا برای مطالعه یک کتاب تا چند هزار کوچ کنید؟ این حرف‌های نسل جدید از روی شکم سیری است. گفته بودند نسل جدید ناشکرند ولی اینجوری‌اش را دیگر ندیده بودم. از منظر علم روان‌شناختی، تکنولوژی، زندگی بشر را گل و بلبل کرده و این که حالا از این قضیه می‌نالید، از خامی جوانی است.